

Ansvarlig AI i sundheds- og velfærdsteknologier: Dataetiske perspektiver

Dataetisk Råd

København 2025.

Dataetisk Råd er en offentlig myndighed, som rådgiver om etiske udfordringer ved nye digitale teknologier.

Læs mere på **dataetiskraad.dk**

Projektet bag denne rapport har i rådet været forankret i en referencegruppe bestående af:

- Anette Høyrup
 - Birgitte Arent Eiriksson
 - Birgitte Kofod Olsen
 - Christiane Vejlø
 - Johan Busse
 - Lisbeth Nielsen
 - Mikael Jensen
 - Peter Damm
 - Rikke Frank Jørgensen
-

Projektet er udarbejdet med sekretariatsbistand fra projektleder Francisca Nordfalk.

Layout og illustrationer ved Anekdot Studio.

Indhold

Formandens forord	4
Dataetisk Råds principper.....	5
Dataetik og jura.....	6
Om rådsprojektet "Dataetiske overvejelser om AI i sundheds- og velfærdsteknologier" ...	7
9 centrale fund fra vores rådsprojekt	9
6 relevante dataetiske principper for AI i sundheds og velfærdsteknologier	11
Dataetisk Råds anbefalinger	13
Anbefaling 1: AI skal gøre gavn.....	14
Anbefaling 2: AI skal udvikles med inddragelse	15
Anbefaling 3: AI skal kunne forklares	16
Anbefaling 4: Der skal sikres enkel adgang til rådgivning om AI	17
Om Dataetisk Råd.....	18

Formandens forord

Danmark står på tærsklen til en ny virkelighed, hvor AI (kunstig intelligens) vil påvirke, hvordan vi forstår og anvender data og teknologier i vores samfund. Indenfor sundheds- og velfærdsområdet har teknologien et enormt potentiale til at gøre en positiv forskel, og der er generel opbakning til, at vi i fremtiden anvender AI på adskillige måder i vores sundhedsvæsen.

Der anvendes allerede AI-teknologier i mange sundheds- og velfærdsteknologier og et stigende antal sundhedsprofessionelle arbejder med AI-løsninger, der understøtter faglige vurderinger, effektiviserer arbejdsgange og påvirker relationen til patienter og borgere. Samtidig stiller anvendelsen af disse teknologier nye og komplekse krav til dataetik, ansvarlighed og gennemsigtighed.

Det giver anledning til nogle dataetiske refleksioner om, hvordan vi gerne vil indrette vores sundhedsvæsen, og hvilke værdier, der skal være bærende, når vi vælger at anvende AI-teknologier til at løse eksisterende udfordringer, og til at opnå nye muligheder.

Hen over det første halvår af 2025 har Dataetisk Råd derfor engageret sig i et omfattende rådsprojekt, der fokuserer på de dataetiske overvejelser ved brugen af AI i sundheds- og velfærdsteknologier.

Med dette projekt har vi ønsket at belyse, hvordan AI allerede tages i brug i sundhedspraksis, og hvilke dataetiske overvejelser og dilemmaer det rejser. Vi har talt med fagprofessionelle, besøgt implementerede teknologier i sundhedsvæsenet og afholdt et symposium, hvor erfaringer og perspektiver blev delt på tværs af fagligheder og sektorer.

Projektet samler indsigter fra praksis og sætter dem i en bredere samfundsmæssig og dataetisk kontekst. Vores udgangspunkt er, at dataetik ikke står i vejen for teknologisk udvikling. Dataetik er en forudsætning for, at vi kan anvende AI med omtanke og respekt for de værdier, som sundhedsvæsenet bygger på. Mange af de dataetiske principper udspringer af den bioetik, sundhedsfaglige allerede arbejder ud fra – og derfor kan broen mellem sundhedsetik og dataetik bygges på velkendt grund.

Dette projekt er et første skridt i den retning. Det giver ikke de endelige svar, men bidrager med refleksioner og faglige pejlemærker til, hvordan vi kan bruge AI ansvarligt og værdibaseret i sundheds- og velfærdssektoren. Tak til alle, der har bidraget med erfaringer og indsigter – jeres stemmer har været afgørende.

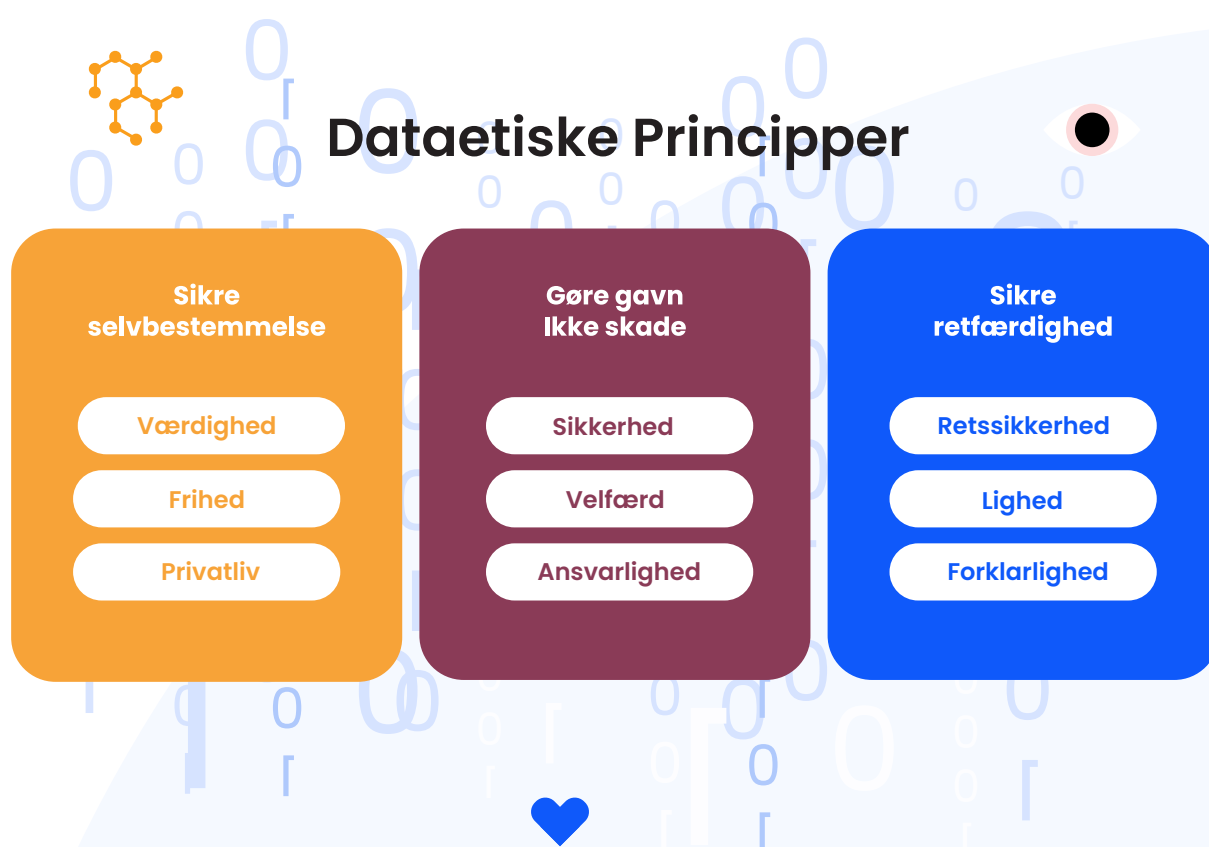
Johan Busse, formand for Dataetisk Råd.

Dataetisk Råds principper

Dataetisk Råd har formuleret ni principper for ansvarlig brug af data og teknologier – herunder AI. Her arbejder rådet med tre overordnede og ni underordnede dataetiske principper. Når man arbejder med dataetik, bliver det ofte lettere at navigere i dilemmaer og afvejninger, hvis man har principperne som reference. De kan bruges aktivt i hele processen – fra første idé til endelig implementering og skalering. Tilsammen dækker de et bredt udsnit af de hensyn, som typisk er relevante i en dataetisk problemstilling.

I denne rapport præsenterer vi en nærmere gennemgang af de seks principper, som især har vist sig som værende gennemgående i de praksiserfaringer, vi har indsamlet i projektet.

Man kan læse mere om alle de enkelte principper, og hvordan Dataetisk Råd arbejder med dem, på Dataetisk Råds hjemmeside www.dataetiskraad.dk.

Dataetik og jura

Et ofte stillet spørgsmål til Dataetisk Råd er, hvordan man adskiller dataetik fra jura. Dataetik og jura har flere overlappende interesser, da begge fagområder beskæftiger sig med ansvarlig håndtering af data og teknologier. Men hvor juraen omhandler de lovgivningsmæssige rammer og regler, der regulerer databehandlingen, fokuserer dataetikken i højere grad på de moralske principper og værdier, der bør være styrende for vores databehandlingen. Man kan altså godt overholde alle juridiske regler og stadig gøre sig relevante overvejelser om de dataetiske implikationer af et AI-projekt. Omvendt kan man ofte også anvende dataetikken til at forstå en juridisk lovgivning. Lidt populært kan man sige, at teknologien svarer på om man 'kan', at juraen svarer på om man 'må', og at dataetikken svarer på om man så 'bør'.

Før vi går videre til de dataetiske perspektiver, skitserer vi her kort de mest centrale juridiske rammer for AI i løsninger indenfor sundheds- og velfærdsteknologier.

Databeskyttelsesforordningen

Databeskyttelsesforordningen (GDPR) er en EU-forordning, der trådte i kraft i 2016, og som beskytter persondata og privatlivets fred for borgere i EU. Den er i Danmark suppleret med databeskyttelsesloven. Tilsammen fastsætter de regler for behandling af personoplysninger og sikrer borgernes rettigheder til egne data. I sundhedssektoren er udvikling af AI ofte afhængig af datasæt, der indeholder følsomme sundhedsoplysninger. Derfor er det afgørende, at GDPR's principper og databeskyttelsesloven altid følges nøje ved udvikling og anvendelse af AI i sundhed.

Forordningen om Medical Devices

Forordningen om Medical Device (MDR) (EU) 2017/745 er en EU-forordning, der trådte i kraft i 2017, og som regulerer sikkerheden og ydeevnen af medicinsk udstyr i EU. Forordningen fastsætter krav til klinisk evaluering, risikostyring og markedsføring af medicinsk udstyr. Inden for sundhed og AI er MDR især relevant, da den sikrer, at AI-baseret medicinsk udstyr opfylder høje sikkerheds- og kvalitetsstandarder.

AI ACT

AI Act er en EU-forordning, der regulerer brugen af AI og trådte i kraft i 2025. Forordningen sigter mod at fremme ansvarlig udvikling og anvendelse af AI. Der er derfor også denne lovgivning, som forventeligt vil give anledning til flest dataetiske overvejelser. Forordningen introducerer et ensartet rammeværk og klassificerer AI-systemer efter deres potentielle risici. AI Act stiller især krav til AI med høj risiko. Uanset risikovurdering er det dog afgørende, at kravene i AI Act overholdes ved udvikling og anvendelse af AI i sundheds- og velfærdsteknologier.

Om rådsprojektet "Dataetiske overvejelser om AI i sundheds- og velfærdsteknologier"

AI i sundheds- og velfærdsteknologier er et komplekst område, og AI bliver allerede anvendt i stor stil rundt omkring i det danske sundheds- og velfærdsvesen¹. For at gøre de dataetiske overvejelser mere håndgribelige, har vi i dette rådsprojekt, taget udgangspunkt i en praksisnær tilgang. Dataetisk Råd har samlet erfaringer fra flere projekter, hvor AI er blevet implementeret i en sundheds- eller velfærdsteknologi, enten ved at besøge projekterne eller ved at invitere dem til os. Herigennem har rådet fået indblik i, hvordan både AI og dataetik opleves og håndteres i praksis, og hvilke spørgsmål og dilemmaer teknologien rejser. På baggrund af disse indsigter gennemførte vi en dataetisk analyse² med afsæt i de dataetiske principper.

Heri fandt rådet ni centrale fund om AI og dataetik, som var relevante for flere af de aktører, vi var i samtale med. Samtidig peger analysen på seks dataetiske principper, der i særlig grad er relevante i mødet mellem AI og sundhedspraksis.

¹ For overblik og eksempler, se fx Pihl, A., Dargahi, A. & Savarimuthu, T.R. (2025) "Kunstig intelligens i sundhed – Eksempler på danske AI-løsninger" FADLs forlag A/S, og "Databasen om Offentlig AI" på www.offentlig-ai.dk

² En tematisk netværksanalyse baseret på: Attride-Stirling, J. (2001) "Thematic Networks: an analytical tool for qualitative research". *Qualitative Research*, 1(3), 285-405.

Med afsæt i fundene og rådets interne drøftelser har rådet formuleret fire anbefalinger til en ansvarlig og dataetisk forsvarlig anvendelse af AI i sundheds- og velfærdsteknologier.

Som en del af projektet afholdte rådet i maj 2025 et dataetisk symposium, hvor vi inviterede til en fælles samtale om oplevelserne med AI og de dataetiske overvejelser, der kan følge med. Her deltog aktører fra især sundhed, teknologi, forskning, patientrepræsentanter og civilsamfund. Med symposiet ønskede rådet aktivt at inddrage de faggrupper, som sidder med AI i deres hverdag, for at sikre sig at vi havde hørt så mange stemmer som muligt, og at de dataetiske anbefalinger, som rådet kommer med, er relevante og anvendelige i den virkelighed, hvor de gerne skal gøre en forskel.

I denne rapport præsenterer vi:

**9 centrale
fund**

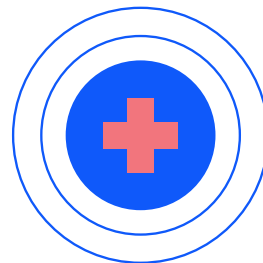

**6 dataetiske
principper**

**4 anbefalinger fra
Dataetisk Råd**

9 centrale fund fra vores rådsprojekt

Allerede før projektet blev igangsat, stod det klart, at AI er udbredt i sundheds- og velfærdssektoren. Men trods den brede anvendelse, er der ikke noget samlet billede af, hvilke erfaringer og overvejelser fagpersoner og andre aktører faktisk gør sig i mødet med teknologien.

Derfor præsenterer vi her ni centrale fund, der er identificeret gennem samtaler med sundhedsprofessionelle og andre aktører med erfaring fra AI-projekter i sundheds- og velfærds-teknologier. Med disse fund ønsker Dataetisk Råd at belyse både de muligheder, AI skaber – og de praktiske og dataetiske udfordringer, som teknologien samtidig rejser.

Fund 1: Dataetik er en del af praksis

Etiske overvejelser er en grundsten i sundhedsprofessionelles arbejde og præger mange beslutninger – også når det gælder brugen af AI. Flere aktører taler om eksempelvis "ansvarlig AI", ønsket om "at gøre det rigtige" eller principper som ansvarlighed og velfærd, selvom de ikke nødvendigvis bruger begrebet dataetik. Samtidig er der usikkerhed om, hvordan dataetik skal forstås og anvendes i praksis.

Fund 2: AI implementeres ud fra mange forskellige motiver

Effektivisering er langt fra den eneste drivkraft. Motivationerne spænder fra faglig nysgerrighed og innovation over organisatorisk modernisering til ønsket om at forbedre sundheden for patienter og borgere. Ofte er det fagligt engagerede ildsjæle, der – med afsæt i konkrete behov og værdier – driver AI initiativerne frem.

Fund 3: AI giver mest værdi, når det kobles til et klart behov

AI har størst potentiale, når det anvendes til at løse et konkret problem. I nogle tilfælde sker implementeringen imidlertid, før behovet er klart defineret, hvilket kan skabe uklarhed om både formål og reel værdi. Uden en klar forståelse af problemet risikerer man at vælge AI som løsning på noget, der kunne være håndteret bedre – eller enklere – på anden vis.

Fund 4: Data- og modelvalg er afgørende

Udviklingen af meningsfulde AI-løsninger afhænger i høj grad af valget af data og modeller. Det kræver både indsigt i, hvilke data der er tilgængelige, og forståelse for, hvilke data der er nødvendige for at løse det konkrete problem. Samtidig er det afgørende at finde – og tilpasse – en model, der passer til formålet, konteksten og det ønskede kompleksitetsniveau. Data- og modelvalg bliver dermed ikke kun en teknisk øvelse, men en central faglig beslutning med stor betydning for løsningens anvendelighed.

Fund 5: Det er komplekst og ressourcetungt at lave ansvarlig AI

Det er ofte en stor opgave at navigere i kravene til udvikling, godkendelse, dokumentation og mærkning. Udvikling og implementering af ansvarlig AI i sundhedsvæsenet er en kompleks og langstrakt proces, som stiller betydelige krav til både tid, kompetencer og organisatoriske ressourcer. Flere aktører oplever manglende støtte til at forstå og leve op til regulatoriske krav – selvom de anerkender nødvendigheden af en høj standard for sikkerhed og etik.

Fund 6: Der er usikkerhed om samtykke

Der er ikke et generelt krav til samtykke om teknologianvendelse i sundhedsvæsenet. Alligevel fylder overvejelserne om samtykke og selvbestemmelse for patienter og sundhedsprofessionelle. AI-teknologier fremstår sjældent som et særskilt valg, men som en integreret eller opgraderet teknologi i allerede kendte elementer i en behandling. Samtykke i AI-sammenhæng handler dermed ikke kun om ja eller nej, men om forståelse, kontekst og gennemsigtighed.

Fund 7: Usikkerhed og fejl er centrale temaer i arbejdet med AI

Der er stor opmærksomhed på, hvordan fejl og usikkerhed håndteres i AI-systemer. Diskussionerne kredser ofte om, hvorvidt teknologien skal være "lige så god som" eller "bedre end" en menneskelig, sundhedsprofessionel vurdering. I praksis er det væsentligt, at overvejelser om fejl og usikkerhed kan håndteres åbent.

Fund 8: Ønsket om skalering

Flere aktører ønsker, at deres AI-løsninger kan skaleres og skabe værdi bredt i sundheds- og velfærdssektoren – ikke blot som pilotprojekter. I praksis har vi dog set relativt få eksempler på, at AI-løsninger faktisk er blevet skaleret i større skala. Ambitionen er, at løsningen kan udbredes til flere forskellige sundhedsområder og patientgrupper, så andre kan få gavn af arbejdet, og AI-udviklingen kan blive mere bæredygtige.

Fund 9: Der er behov for tværfaglig sparring

Tværfaglighed er ikke blot en fordel, men en forudsætning for at kunne udvikle ansvarlige og robuste AI-løsninger i sundheds- og velfærdssektoren. Der er et tydeligt behov for ekspertviden fra flere forskellige fagområder – herunder sundhedsfaglig praksis, teknisk udvikling, jura og etik. Men den nødvendige viden er typisk spredt mellem sektorer og organisatoriske siloer, og samarbejdet mellem fagligheder sker ofte for sent eller for sporadisk. Det understreger behovet for strukturer og ressourcer, der gør det muligt at etablere løbende, ligeværdigt og forpligtende samarbejde mellem faggrupper – ikke som et afsluttende kvalitetstjek, men som en del af udviklingsprocessens grundstruktur.

6 relevante dataetiske principper for AI i sundheds og velfærdsteknologier

Som nævnt arbejder Dataetisk Råd med en række dataetiske principper. På baggrund af samtaler med fagpersoner og indsigter fra konkrete AI projekter, har vi identificeret seks principper, der i særlig grad træder frem i arbejdet med AI projekter indenfor sundheds- og velfærdsteknologier.

Disse principper er ikke kun teoretiske pejlemærker – de afspejler reelle hensyn og dilemmaer, som aktører i feltet allerede står overfor.

Dataetisk princip 1: Gøre gavn – ikke skade

Vi oplever, at AI ofte implementeres ud fra et ønske om, at teknologien skal gøre noget godt i sundhedsvæsenet – forbedre menneskers liv, forbedre patientbehandling, styrke overblik, frigive tid eller støtte beslutningstagning. Men i nogle tilfælde, implementeres AI også som følge af et ydre pres eller en generel forventning om at følge med den teknologiske udvikling. Denne spænding mellem ønsket om at gøre gavn og andre drivkræfter gør det meningsfuldt at stille spørgsmålet: Hvem skal teknologien gavne – og hvordan vurderes det i praksis?

Dataetisk princip 2: Velfærd

Vi ser, at AI har potentiale til at fremme velfærd og trivsel – både for medarbejdere og patienter. Teknologien kan bidrage til at lette arbejdspress, skabe bedre overblik og mindske gentagelser i opgaverne. I den forstand opleves AI som en hjælp i det daglige arbejde og som en støtte til kerneopgaven. Men teknologien kan også medføre nye krav, såsom mere kompleks dokumentation, øgede forventninger og ændringer i det nære, relationelle arbejde. Hensynet til velfærd handler derfor ikke kun om arbejdsgange, men også om, hvordan teknologien påvirker arbejdsliv og menneskelig kontakt og trivsel i praksis.

Dataetisk princip 3: Ansvarlighed

Vi ser, at de aktører, der udvikler og medudvikler AI-teknologi, ofte selv tager ansvar for deres AI-løsning. Samtidig har de et klart ønske om, at teknologien skal være til at forstå og håndtere for andre – fx sundhedsprofessionelle, der skal bruge den i praksis. Det viser sig dog, at det kan være vanskeligt at fastholde et tydeligt ansvar over tid, især når teknologien implementeres bredere, videreudvikles eller anvendes på nye måder. Det rejser spørgsmålet om, hvordan ansvar kan fordeles og fastholdes, så dem, der forventes at bære det, også har reel mulighed for det i praksis.

Dataetisk princip 4: Selvbestemmelse

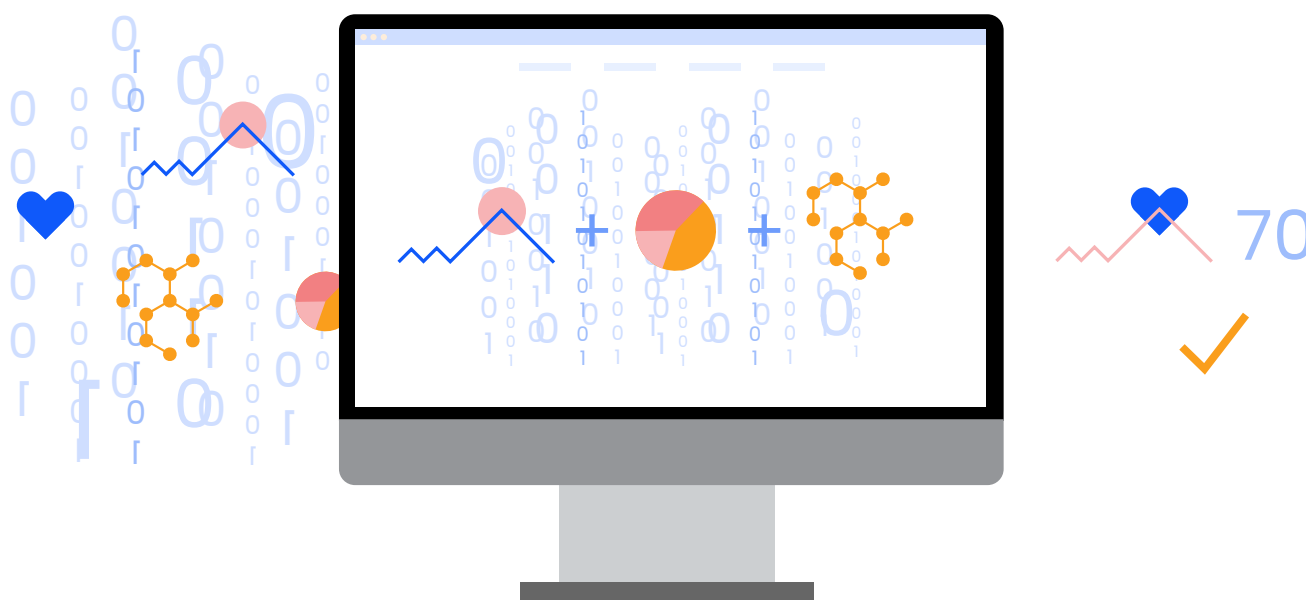
Vi ser, at AI kan påvirke, hvordan mennesker oplever deres mulighed for at træffe egne valg – både som sundhedsprofessionelle, patienter og pårørende. Når teknologien bliver en del af arbejdsgange, kan det være uklart, om man kan sige meningsfuldt fra eller om man overhovedet er opmærksom på, at AI er i brug. Spørgsmålet om selvbestemmelse rejser derfor særlige etiske overvejelser i sundhedsvæsenet, hvor beslutninger ofte træffes i komplekse og følsomme situationer.

Dataetisk princip 5: Privatliv

AI-løsninger i sundheds- og velfærdssektoren rummer ofte en indbygget udfordring i forhold til privatliv, fordi de typisk bygger på store mængder følsomme data. I de projekter, vi har undersøgt, bliver beskyttelsen af personlige data betragtet som et væsentligt etisk hensyn. Der er generelt stor opmærksomhed på, hvordan data indsamles, opbevares og deles – og en forståelse af, at det ikke kun handler om teknik og lovgivning, men også om respekt for den enkeltes privatliv.

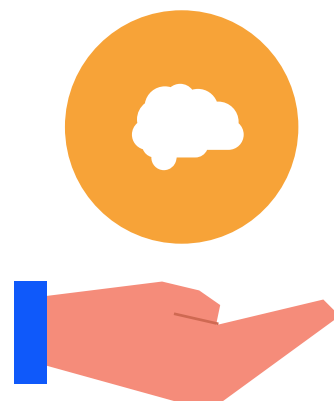
Dataetisk princip 6: Forklarlighed

Vi oplever ligeledes, at dem der er tæt på udviklingen af AI-løsninger, ofte kan forklare den og har en god forståelse for, hvordan teknologien fungerer. Men det kan være vanskeligt at sikre, at denne viden videreformidles på en måde, som giver mening for andre – både for det personale, der skal anvende teknologien i praksis, og for de patienter eller borgere, der berøres af den. Hvis teknologien ikke kan forstås og forklares, skaber det nemt usikkerhed omkring brugen og gør det vanskeligere at tage ansvar.

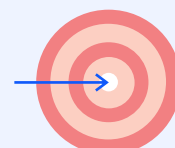
Dataetisk Råds 4 anbefalinger

I det følgende vil Dataetisk Råd komme med nogle anbefalinger til, hvordan AI projekter indenfor sundheds- og velfærdsteknologier kan udvikles og implementeres på måder, som er mere dataetisk forsvarlige. Formålet med anbefalingerne er, at de kan være med til at øge både effekten af og tilliden til AI-teknologier. Anbefalingerne er baseret på de fund og dataetiske overvejelser, vi har mødt i vores rådsprojekt, samt på de input og den fælles tværfaglige diskussion, som rådet faciliterede til det dataetiske symposium om AI i velfærds- og sundhedsteknologier. Dataetisk Råd er fortalere for, at de fire anbefalinger bør blive fulgt i både eksisterende og kommende AI projekter. Anbefalingerne er rettet mod beslutningstagere og brugere indenfor AI på sundheds- og velfærdsområdet.

Anbefaling 1:

**AI skal
gøre gavn**

Anbefaling 2:

**AI skal implementeres
med inddragelse**

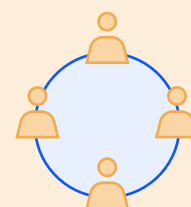
Anbefaling 3:

**AI skal
kunne forklares**

Anbefaling 4:

**Der skal sikres
enkel adgang til
rådgivning om AI**

Anbefaling 1:

AI skal gøre gavn

AI bør kun anvendes i sundheds- og velfærdssektoren, hvis løsningen kan forventes at skabe reel gavn for patienter, borgere og/eller fagprofessionelle.

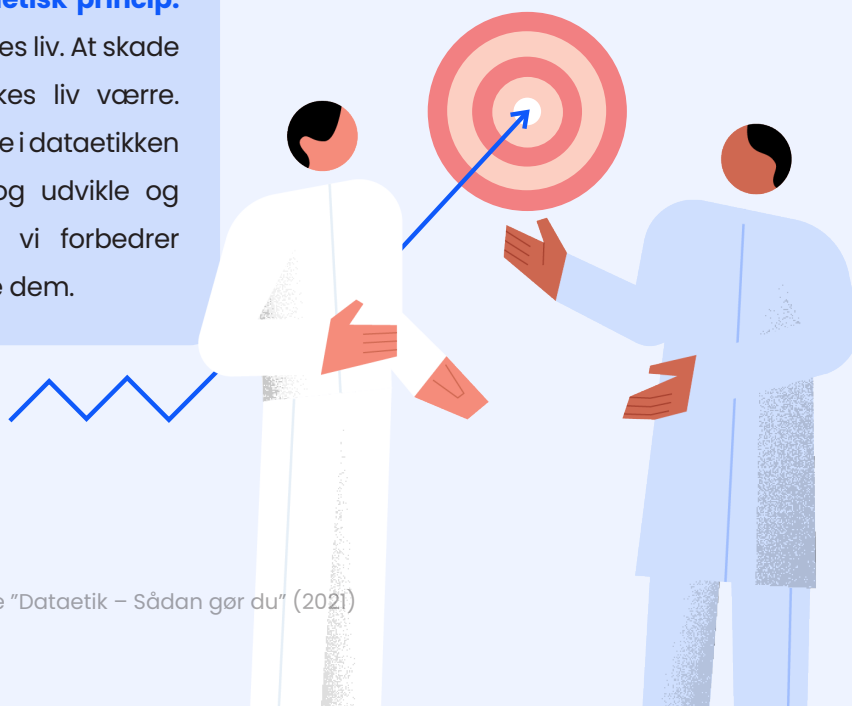
De første spørgsmål i ethvert AI-projekt bør derfor være: *Hvem skal denne løsning gavne? Hvorfor vil vi gerne udvikle den og hvordan skal den fungere?* Formålet med teknologien skal være tydeligt og menneskeligt forankret, og løsningen skal stå i rimeligt forhold til det problem, den forsøger at løse. Det er ikke nok, at teknologien virker – den skal også være det mest hensigtsmæssige og proportionalt rigtige valg. Det gælder både for mennesker, for miljøet og for samfundet. AI kan være både ressourcetungt, komplekst og klimabelastende at vedligeholde. I nogle tilfælde kan enklere og mindre omkostningstunge løsninger skabe tilsvarende – eller større – gavn.

Der bør derfor foretages en systematisk vurdering af AI-løsningens forventede gavn, herunder sammenligning med mulige alternativer. Det gælder både i forhold til klinisk effekt eller organisatorisk gevinst og i forhold til patient- og borgerperspektivet.

Derefter er en løbende evaluering af, om AI faktisk gør gavn – og for hvem – afgørende. Der bør være planmæssig opfølgning på både afledte effekter og dataetiske aspekter af udvikling og anvendelse³. Det styrker muligheden for, at teknologien forbliver til gavn – og ikke utilsigtet kommer til at gøre skade.

Gøre gavn, ikke skade som dataetisk princip:

At gavne er at forbedre et menneskes liv. At skade er omvendt at gøre et menneskes liv værre. Princippet om at gavne og ikke skade i dataetikken siger, at vi bør behandle data, og udvikle og anvende digitale teknologier, så vi forbedrer menneskers liv, og undgår at skade dem.

³ Se mere i trin 5 i Dataetisk Råds udgivelse "Dataetik – Sådan gør du" (2021)

Anbefaling 2:

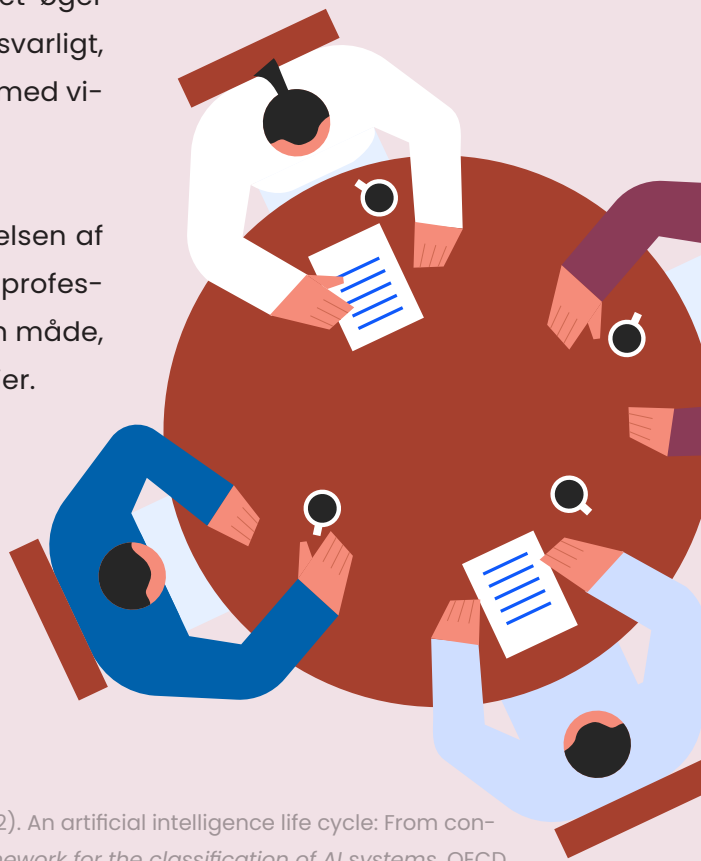
AI skal udvikles med inddragelse

AI-løsninger i sundheds- og velfærds-sektoren bør udvikles og implementeres med inddragelse af alle relevante aktører.

God inddragelse inkluderer både sundhedsprofessionelle og repræsentanter for involverede patienter, borgere og pårørende, samt faglige eksperter inden for jura, etik, data og teknologi. Inddragelse bør ikke være noget, der først sker ved implementering eller evaluering, men være en integreret og dokumenteret del af hele AI-livscyklussen⁴ – fra behovsaflaring og design til drift og opfølgning.

Når fagpersoner og patienter inddrages som partnere i processen – og ikke blot som slutbrugere – styrkes både løsningens faglige kvalitet og dens legitimitet. Det øger også muligheden for, at teknologien bliver brugt ansvarligt, fordi dem, der har erfaring fra praksis, kan bidrage med viden, behov og perspektiver tidligt i udviklingen.

Samtidig kan inddragelse bidrage til at øge oplevelsen af ejerskab og selvbestemmelse, både for sundhedsprofessionelle og patienter, og sikre, at AI anvendes på en måde, der er i tråd med både faglige og personlige værdier.

⁴ For mere om AI livscyklus, se fx "De Silva, D., & Alahakoon, D. (2022). An artificial intelligence life cycle: From conception to production. *Patterns*, 3(6)" og "OECD (2022). *OECD framework for the classification of AI systems*. OECD Digital Economy Papers, No. 323."

Anbefaling 3:

AI skal kunne forklares

AI-løsninger bør kun anvendes i sundheds- og velfærdssektoren, hvis de kan – og bliver – forklaret på en måde, der er meningsfuld for de aktører, der bliver berørt af teknologien.

AI-teknologier er ofte komplekse, og det kan derfor være svært at forstå og forklare, hvordan de fungerer. For at arbejde ansvarligt med AI, er det essentielt, både at kunne forklare *hvordan* teknologien fungerer og *hvorfor* den bliver anvendt. Det øger samtidig gennemsigtheden af hele AI projektet.

I et dataetisk perspektiv handler forklarlighed her især om, at der gives klar og tilpasset information så involverede sundhedsprofessionelle, patienter, borgere og pårørende kan forholde sig til, hvad teknologien gør, hvorfor den anvendes, og hvilke konsekvenser den kan have. Forklarlighed skal altså være med til at sikre, at teknologien kan forstås. Det er en forudsætning for både faglig ansvarlighed og tillid til vores sundheds- og velfærdssektor.

Forklarlighed som dataetisk princip: Forklarlighed drejer sig om hvorvidt mennesker kan forstå hvordan data behandles, og hvordan nye digitale teknologier virker. Princippet om forklarlighed i dataetikken siger, at det bør være muligt for mennesker at forstå, hvordan deres personlige data behandles, og hvordan digitale teknologier virker, når disse teknologier påvirker deres liv.

Anbefaling 4:

Der skal sikres enkel adgang til rådgivning om AI

Der bør etableres fælles rammer for viden, samarbejde og støtte til udviklingen, anvendelsen og udbredelsen af AI-løsninger indenfor sundheds- og velfærdsområdet.

Mange aktører oplever i dag, at de står alene med komplekse overvejelser om både tekniske løsninger, sundhedsfaglige muligheder, ansvar, datasikkerhed, og dataetik – uden adgang til den nødvendige rådgivning eller vejledning.

Deling af ekspertviden fra adskillige faggrupper er helt essentiel for at kunne løfte udvikling, implementering og skalering af AI projekter på forsvarlig og effektiv vis.

Derfor skal de nødvendige kompetencer identificeres, og der skal sikres enkel adgang til rådgivning og vejledning på tværs af eksisterende myndigheder og institutioner. Der bør også udvikles uddannelses- og kompetenceforløb, der tager udgangspunkt i de konkrete behov i sundheds- og velfærdspraksis, så fagprofessionelle får bedre forudsætnin-ger for at indgå aktivt og kritisk i arbejdet med AI. Dermed kan vi øge mulighederne for at realisere ansvarlig brug af AI, så AI-løsningerne kommer ud og gør gavn for patienter og borgere.

Både AI-projekterne og dataetikken vil vinde, hvis tværfagligt samarbejde, vidensdeling og rådgivning øges. Dataetisk Råd bidrager gerne selv med faglig sparring og viden indenfor dataetikken.

Om Dataetisk Råd

Dataetisk Råd blev etableret i 2019 og består af 16 rådsmedlemmer inklusiv en formand.

Formålet med Dataetisk Råd er at skabe et forum, hvor etiske spørgsmål om forholdet mellem på den ene side fordelene ved anvendelse af ny teknologi og på den anden side hensynet til borgernes grundlæggende rettigheder og samfundsmæssige værdier, kan drøftes, og hvor en varig indsats for understøttelse af en ansvarlig anvendelse af data kan forankres. Samfundets behov for at anvende data og at udnytte de teknologiske muligheder skal tilgodeses og respekteres. Dataetisk Råd kan bidrage med, at brugen af data sker dataetisk forsvarligt og dermed bidrage til den positive udvikling i anvendelse af data og teknologier.

Dataetisk Råd beskæftiger sig med at **skabe dataetisk debat og offentlig opmærksomhed**.

Rådet blev etableret for at opretholde et højt niveau af tillid til digitale offentlige tjenester og brugen af persondata i det offentlige. Gennem anbefalinger, redegørelser, udtalelser og debatskabende aktiviteter imødekommer Dataetisk Råd behovet for løbende debat og offentlig opmærksomhed om dataetiske dilemmaer ved nye teknologier og teknologiske muligheder.

Dataetisk Råd understøtter løbende en **ansvarlig og bæredygtig dataanvendelse i erhvervslivet og i den offentlige sektor**.

Rådet arbejder for, at en ansvarlig tilgang til dataanvendelse kan blive et konkurrenceparameter både nationalt og internationalt, og yder vejledning til folketinget, regeringen og myndigheder i forbindelse med gennemførelse af relevante initiativer. Ligeledes rådgiver rådet også andre interessenter i samfundet omkring dataetik og dataetiske overvejelser.

Dataetisk Råd understøttes af et sekretariat i Nationalt Center for Etik. For mere information, kontakt gerne Dataetisk Råd på: dataetiskraad@dketik.dk